

РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ І ТУРИЗМ

УДК 911. 3.338.48

Ярослав МАРИНЯК

ПЕРЕДУМОВИ І ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ
ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ

Розкрито місце України в світі за рівнем активності розвитку індустрії туризму. Визначено особливості структури експорту і імпорту туристичних послуг. Проведено групування розподілу іноземних громадян оздоровлених у межах України.

Ключові слова: міжнародний туризм, індустрія туризму, санаторно-курортне лікування, імпорт, експорт.

Постановка проблеми. За своїм туристично-рекреаційним потенціалом Україна має всі можливості стати туристичною державою світового рівня. Розширення міжнародних зв'язків відкриває нові шляхи для просування національного туристичного продукту на світовому ринку, залучення до світового інформаційного простору, передового досвіду організації туристичної діяльності.

Дослідження і публікації. Туризм – динамічна галузь у світі, жодний прогноз не передбачає призупинення її розвитку в ХХІ ст. Міжнародний туризм – найбільш прибуткова у частині експорту галузь, важлива складова платіжного балансу багатьох країн. Цій проблемі присвятили свої праці такі вчені як А.Ю. Александрова, М.Б. Біржаков, Г.М. Долматов, О.О. Любіцева, М.П. Мальська, Д.В. Ніколаєнко, Е.А. Окладникова, А.А. Самойленко, Дж. К., Тейлор Н., А.Д. Чудновский, І.М. Школа та ін.

Формування цілей статті. У роботі ставляться такі основні завдання: а) з'ясувати місце України в світі за рівнем активності розвитку туристичної індустрії; б) визначити структуру експорту – імпорту туристичних послуг; в) провести групування розподілу іноземних громадян, оздоровлених у санаторно-курортних закладах України.

Виклад основного матеріалу. ВТО прогнозує, що у 2010 р. кількість міжнародних туристів перевищить 1 млрд. осіб, при цьому прибутки сягнуть 1550 млрд. дол. США.

Отже, туризм – це діяльність, що найбільше відповідає умовам нової європейської архітектури, інтеграційним, демократичним, правовим і гуманітарним процесам, що поширюються на європейському соціально-економічному та суспільно-політичному просторі, активним учасником яких є Україна. Вільна торгівля, прозорість кордонів, свобода руху, зміцнення регіональної стабільності та безпеки – це реалії нової Європи, а також сприятливе для розвитку туризму середовище, що зумовлює його максимальну економічну ефективність і соціокультурний вплив. Лібералізація торгівлі туристичними послугами та спрощення туристичних пересувань активізують обміни духовними та культурними цінностями, зближують народи, розвивають толерантність і глобальний гуманістичний світогляд, формують загальноєвропейське цивілізоване висококультурне громадянське суспільство.

Україна є з'єднувальною ланкою між Європою та Азією. Демократичний вибір і послідовність у проведенні реформ, активний розвиток дво- та багатостороннього співробітництва, як з усіма європейськими державами, так і з провідними інституційними структурами та економічними об'єднаннями Європи, у тому числі в рамках членства, утверджують Україну в ролі центрально-східноєвропейського регіонального лідера та роблять вагомий внесок у розбудову об'єднаної Європи. Політична, економічна та соціально-культурна інтеграція до Європейського Союзу відбувається з дотриманням національних інтересів.

Останні десятиліття ХХ – початок ХХІ ст. стали періодом якісних змін у структурі та джерелах економічного зростання у світі, зумовлених новими потребами та мотивами поведінки людини в інформаційному суспільстві, інтегрованістю міжнародного співтовариства з метою взаємопізнання та взаємозбагачення.

Сучасний міжнародний туризм є одним із найважливіших чинників економічного та соціального розвитку суспільства. Він впливає на темпи економічного зростання, поліпшення показників торгового балансу, зменшення безробіття та стабільність валютного курсу в державі.

Міжнародний туризм розвивається всупереч таким негативним чинникам, як політична та

економічна нестабільність у багатьох частинах світу, посилення тероризму, коливання валютних курсів, нестабільні ціни на нафту тощо.

Ряд країн світу щорічно приймають понад 1 млн. іноземних туристів. За даними ВТО, найпривабливішою країною світу з позиції туризму є Франція. Друге місце за кількістю іноземних туристів посідає Іспанія, вона випереджує за цим показником навіть таку велику туристичну країну, як США.

Частка туризму перевищує 10 % світової торгівлі товарами й послугами, що дало йому змогу посісти третє місце після експорту нафти та автомобілів, а до 2020 р. туризм повинен вийти на перше місце.

У багатьох країнах світу туризм виконує ряд основних завдань:

- а) є пріоритетною галуззю;
- б) створює нові робочі місця;
- в) є активним джерелом надходжень іноземної валюти;
- г) стимулює розвиток інших галузей господарства: будівництва, торгівлі, сільського господарства, виробництво товарів народного споживання.

Чинниками розвитку міжнародного туризму є: індустрія гостинності та туризму, а також зовнішнього середовища, як політика і право, економіка і фінанси, культура, соціодемографічні зміни, розвиток торгівлі, транспорту, інфраструктури та науково-технічного прогресу.

Туристичні зв'язки у міждержавних відносинах набувають все більшої ваги, а надходження від міжнародного туризму вже сьогодні становлять одну з найбільш значних частин "невидимого експорту". Подорожі до інших країн, на різні континенти стали для мільйонів осіб популярним способом проведення вільного часу.

Надходження з туристичних подорожей у світовому масштабі становлять понад 500 млрд. дол. США. Найбільші прибутки отримують країни Західної Європи та США.

У більшості країн Європи частка туризму у валовому національному продукті досить вагома. У ВВП України ця частка складає менше 1%. Співвідношення між іноземними туристами і туристами, і які від'їжджають з України, складає 1:10, в той час як для позитивного впливу його повинно бути 1:3 [17].

Найбільша кількість туристів у світі відвідує Європу – 74,2%, 16,7% подорожує Північною Америкою, 3,2% – Латинською Америкою, 3,4% приїздить на Близький Схід, 1,8% – в Африку, 1,7% – Азію та Австралію.

Однак не всі гроші, витрачені туристами в країні, зможуть автоматично поліпшити її платіжний баланс, адже, щоб прийняти іноземних туристів, треба чимало витратити на (імпорт, модернізацію сфери обслуговування, оплату іноземних спеціалістів, виплата кредитів. Розвиток туризму в країні вимагає використання капіталів інших країн (іноземні інвестиції).

У тенденціях розвитку масового туризму можна зазначити таке: індивідуальний туризм (туристи, які подорожують самостійно з туристичними цілями) зростає повільніше, ніж масовий туризм.

На початку XXI ст. перед світовою туристичною індустрією гостро постала проблема збереження та розвитку рекреаційних ресурсів, які є безцінним даром природи, до яких потрібно дбайливо ставитись, щоб і в третьому тисячолітті людство могло насолоджуватися цим даром. Для максимального використання рекреаційних ресурсів необхідно досягати співвідношення між підвищеним попитом на ці ресурси та створенням найбільш сприятливих умов їх застосування.

Серед найважливіших показників місткості ринку міжнародного туризму є "кількість прибуттів", що визначається чисельністю тих, хто здійснив протягом року подорож і зареєстрований як особа, що прибула в певну країну з метою туризму. Окрім кількості прибуттів іноземних відвідувачів, показником місткості туристичного ринку є грошові надходження від міжнародного туризму.

Кількість прибуттів іноземних гостей у різних країнах фіксується за єдиною методикою, розробленою UNWTO, що уможливує статистичний облік за країнами і порівняння показників на міждержавному рівні.

За даними UNWTO, за 15 років (1975-1990) кількість міжнародних прибуттів подвоїлася: 1975 р. було зареєстровано 222 млн. прибуттів, 1990 р. – 459 млн. Темпи розвитку міжнародного туризму дещо сповільнилися 1991 р., проте чергове підняття спостерігалось 1992 р. – 503 млн. і 1993 р. – 518 млн. прибуттів [12].

Розвиток туризму в Україні і за кордоном, активна та закономірна участь у цьому процесі різних організацій зумовили необхідність не тільки виникнення, становлення, розвитку й удосконалення в нашій країні різноманітних національних і регіональних форм організацій туризму, але і посиленої уваги до взаємообмінів, спілкування і поїздок різних видів.

За своїм туристично-рекреаційним потенціалом Україна має всі можливості стати туристичною державою світового рівня.

Основні напрями державної політики щодо розбудови міжнародних зв'язків у галузі туризму лежить у двох площинах:

- забезпечення двостороннього туристичного співробітництва з іноземними державами (туризм в Україні розвивається ринковим шляхом та забезпечує значний економічний ефект, розвиток суміжних галузей, підприємництва, зокрема середнього та малого, зайнятість населення, має сприяти виходу економіки з кризи, національно-культурному відродженню держави);

- забезпечення багатостороннього туристичного співробітництва з міжнародними організаціями (потенціал багатостороннього співробітництва стимулює розвиток міжнародного співробітництва на регіональному та місцевому рівні (між областями України та інших держав) здійснюється через розбудову міжрегіональної договірної бази, здійснення спільного маркетингу, створення корпоративних міжрегіональних турпродуктів, проведення регіональних виставкових і науково-практичних заходів (ярмарки, семінари, презентації) реалізацію спільних проектів по розбудові регіональної туристичної інфраструктури тощо.

Україна є порівняно молодим членом ВТО, проте зростає роль її туристичного потенціалу на світовому туристичному ринку, сприйняття її світовою спільнотою як великої європейської держави з багатими природно-рекреаційними та історико-культурними ресурсами, потужною туристичною інфраструктурою.

Передумовою подальшого розвитку національного туризму відповідно до тенденцій світового туристичного ринку є залучення до міжнародної законодавчої та нормативно-правової бази туризму передових надбань найбільш розвинутих туристичних держав світу, впровадженні стандартів якості туристичного обслуговування, прогресивних технологій передових систем і методів підготовки та підвищення кваліфікації туристичних кадрів, використання можливостей світового інформаційного простору, наукових-досліджень, досвіду державного регулювання та стимулювання галузі туризму практики створення організаційно-фінансових засад функціонування високорентабельної туристичної індустрії.

Державна туристична адміністрація України приділяє велику увагу розвитку співробітництва з Європейським Союзом, для удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази, розробки відповідних стандартів якості туристичних послуг, систем класифікації та сертифікації готелів та інших закладів розміщення в Україні вивчається відповідний і міжнародний досвід, а також законодавча база ряду країн ЄС.

Необхідною передумовою розвитку в Україні міжнародного туризму, отримання реальних економічних ефектів від туристичної діяльності та посилення євроінтеграційних процесів в Україні є лібералізація на взаємній основі формальностей, пов'язаних з подорожами українських туристів до зарубіжних туристичних країн, насамперед процедури видачі в'їзних туристичних віз до країн традиційного туризму зони ЄС, США тощо.

Основною проблемою останніх років є оформлення віз громадянам України, які з метою туризму виїжджають за кордон, особливо до США і країн Шенгенської зони (насамперед, Італії, Іспанії Франції, Німеччини), а також здійснення відповідної акредитації туристичних підприємств у консульствах іноземних держав в Україні.

Штучні перешкоди навколо процесу надання туристичних віз іноземними дипломатичними представництвами, насамперед країн ЄС і США, будь-який фахівець галузі назве серед основних чинників, що обмежують розвиток міжнародного туризму в Україні. Подібна ситуація не може задовольняти жодну з сторін, адже українські громадяни не потрапляють до країн, які за статистикою ВТО входять до двадцятки світових туристичних центрів. До того ж, такий стан справ щодо видачі туристичних віз громадянам України дискримінує права людини.

Основною функцією НТО є просування туризму на національному та міжнародному рівні, тож на неї покладений випуск рекламно-інформаційної продукції (путівники, брошури, довідники, буклети, карти, каталоги туристичних фірм і готелів, відеофільми, CD тощо), проведення маркетингових досліджень.

За попередніми даними Всесвітньої туристської організації у 2007 р. кількість міжнародних прибуттів туристів, що приїхали до іншої країни та перебували там щонайменше одну ніч, становить 898 млн., що на 6,2% більше, ніж 2006 р.

У 2007 р. темпи зростання світового туризму прискорилися, перевищивши показники 2006 (5,4%) та 2005 (5,5%) років. Після практично стагнації 2001-2003 років, на яких позначилися події 11 вересня, атипова пневмонія, збройні конфлікти й тероризм, міжнародний туризм вже четвертий рік поспіль випереджає довготерміновий прогноз ВТО від 1995 р. щодо щорічного зростання на 4,1%. Підсумки 2007 р. можуть слугувати підтвердженням згаданого прогнозу, яким передбачалося, що у 2005 р. рівень міжнародних прибуттів досягне 800 млн. (що зрештою і сталося), у 2010 р. – 1,1 млрд., а 2020 р. – 1,6 млрд. [12].

Україна має значні об'єктивні передумови входження до найбільш розвинутих туристських країн світу. Цьому сприяє вигідне геополітичне положення, рекреаційний потенціал, сприятливі кліматичні умови, туристична логістика, культурна спадщина тощо.

Однак нині країна відіграє незначну роль на міжнародному туристичному ринку. Туристичний та курортний потенціал держави використовується частково, інфраструктура туристичної індустрії і курортів розвивається в більшій мірі стихійно.

За даними Адміністрації Держприкордонслужби впродовж 2007 р. Україну з метою туризму (за класифікацією Всесвітньої туристської організації) відвідало 23,1 млн. іноземних громадян, що у 3,6 разів більше, ніж у 2000 р., а кількість громадян України, які виїжджали за кордон, становила 17,3 млн. (відповідно на 29% більше). [15].

Більшість туристів віддають перевагу приватним туристичним подорожам. Заслугує на увагу також той факт, що порівняно з 2005 р. частка іноземних громадян, які відвідали Україну у 2007 р. як організовані туристи, скоротилася з 12% до 6%, а відповідна частка громадян України зросла лише на 1%.

Значна кількість подорожуючих знаходилась у сфері уваги суб'єктів туристичної діяльності. Так, у 2007 р. послугами понад 3,8 тис. туристичних підприємств України скористалося 2,9 млн. туристів, що майже на 30% більше, ніж у 2006 р. та 2,4 млн. екскурсантів (на 35% більше) (табл. 1).

Таблиця 1

Виїзд громадян України за кордон та в'їзд іноземних громадян в Україну (за даними Адміністрації Держприкордонслужби України) осіб [15]

	2005	2006	2007
Кількість громадян України, які виїжджали за кордон – усього	16453704	16875256	17334653
із них – з метою туризму:			
службова	1240577	800503	771027
організований туризм	1611909	1453690	1898163
приватна	13601218	14621063	14665463
Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну – усього	17630760	18935775	23122157
із них – з метою туризму:			
службова	1039996	1011230	908964
організований туризм	2133980	1210156	1444962
приватна	14456784	16552159	20563044

У 2007 р. відбувся перерозподіл у структурі туристичного ринку. Найбільшого розвитку набув внутрішній ринок, який зріс удвічі і збільшив свою частку у структурі ринку з 47% у 2006 до 75% у 2007 р. Водночас відбулося суттєве скорочення обсягів виїзного туризму – на 61%. Частка виїзного туризму зменшилася, відповідно, з 39% до 12%. Сегмент в'їзного туризму майже не змінився (13%).

Основною метою подорожей, як і у попередні роки, для усіх категорій туристів залишається дозвілля та відпочинок: 2,2 млн. осіб або 78% загальної кількості. Розподіл туристів за категоріями відвідування наведено у табл. 2.

Нині на українському туристичному ринку працює близько 5000 ліцензованих туристичних підприємств різних форм власності, в яких зайнято понад 150 тис. осіб. Передбачається, що при загальному зростанні безробіття 1,5 млн. осіб отримують робочі місця у сферах, пов'язаних з туризмом.

До послуг туристів понад 1200 готелів, мотелів, кемпінгів, туристичних баз, чудові курорти, понад 3200 санаторно-курортних закладів (санаторії, будинки відпочинку тощо), численні підприємства харчування (ресторани, бари, казино, бістро, кафе), комфортабельні автобуси та легкові автомобілі.

У зв'язку з проведенням щорічних зборів Європейського банку реконструкції та розвитку в м. Києві (травень 1998 р.) більш як 20 готелів були повністю реконструйовані (обсяг інвестицій на реконструкцію – 60 млн. грн.). На даний час в Україні споруджуються нові готелі, що відповідають міжнародним стандартам, у тому числі п'ятизіркові.

Таблиця 2

**Розподіл туристів за категоріями відвідування
(за даними Державної служби туризму і курортів) осіб [15]**

	2005	2006	2007
Усього обслуговано туристів	1825649	2206498	2863820
у т. ч. за метою відвідування:			
службова, ділова, бізнес, навчання	347301	336036	310801
дозвілля, відпочинок	1197142	1596180	2219782
лікування	134881	139376	166559
спортивно – оздоровчий туризм	54180	43971	81133
спеціалізований туризм	6769	6769	3182
інші	85376	85481	82363
із загальної кількості туристів:			
Іноземні туристи	326389	299125	372455
у т. ч. за метою відвідування:			
службова, ділова, бізнес, навчання	55998	49021	53420
дозвілля, відпочинок	202049	190316	236361
лікування	39670	35242	55555
спортивно – оздоровчий туризм	11538	66660	15807
спеціалізований туризм	2368	2152	1692
інші	14766	15734	9620

Законами України "Про туризм" і "Про внесення змін до Закону України „Про туризм“ гарантується безпека туристів, захист їх прав, інтересів і майна. Туристичний потенціал України нарощується, неухильно зростають обсяги туризму в країні (див. рис. 1, 2, 3 та табл. 3.)

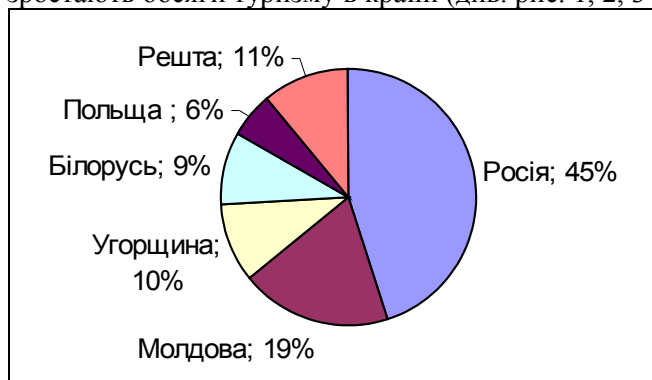

Рис. 1. Структура іноземного (в'їзного) туризму, 2007 р. (за даними Держкомкордону України) [15]

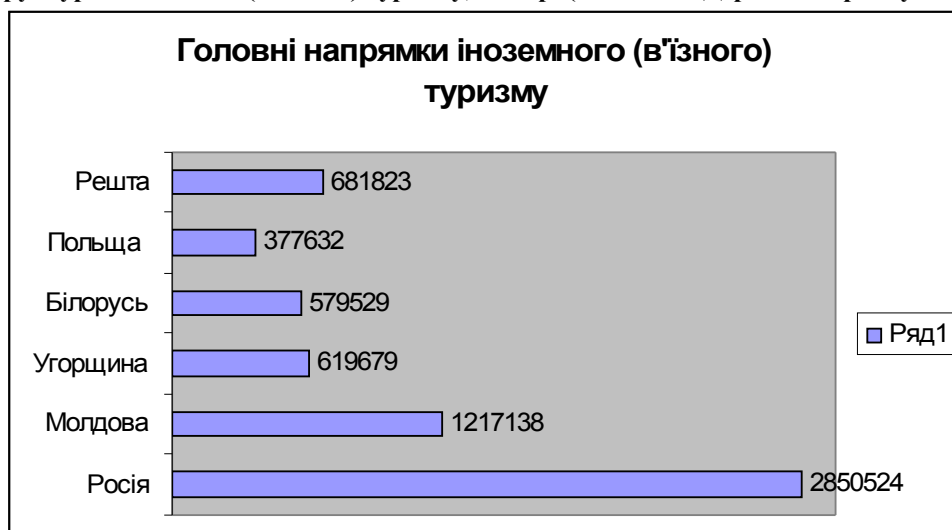

Рис. 2. Головні напрями іноземного (в'їзного) туризму у 2007 р. [15]

Туристичний обмін покращується і набуває цивілізованого характеру. Розвиток співробітництва планомірно відбувається на всіх рівнях: державному, міжвідомчому, регіональному, безпосередньо між туристичними організаціями, асоціаціями та підприємствами, у тому числі через створення спільних підприємств.

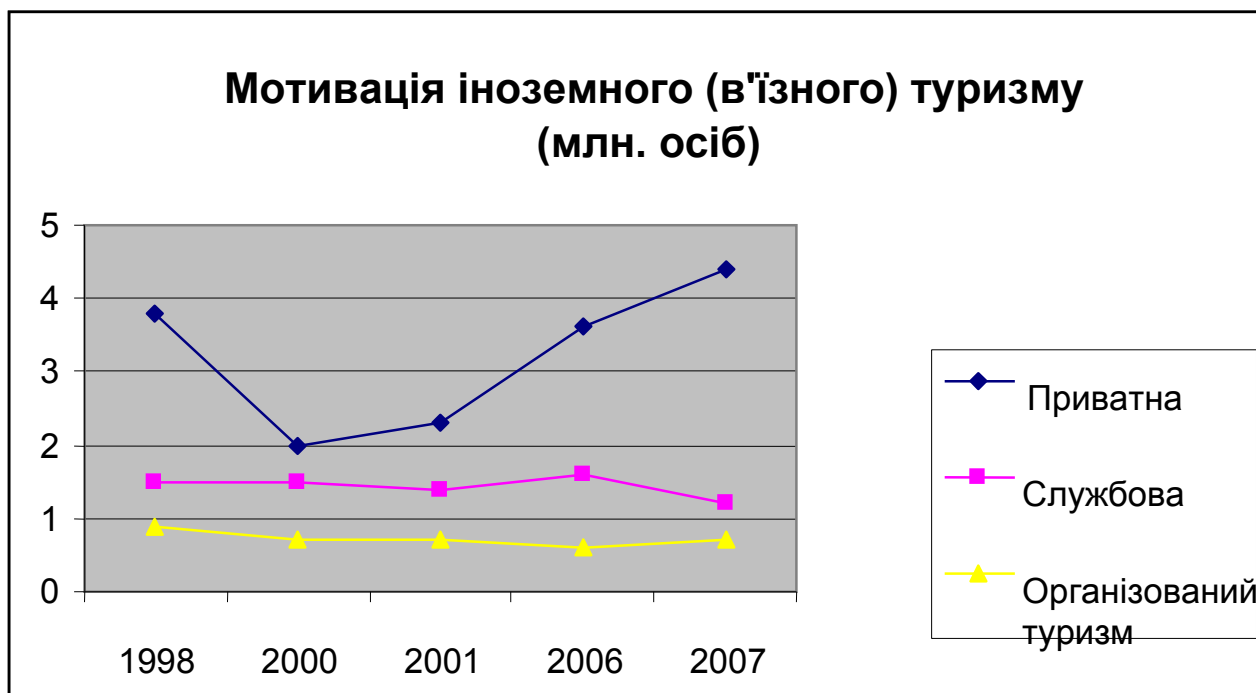

Рис. 3. Мотивація іноземного (в'їзного) туризму (млн. осіб) [15]

Таблиця 3

Динаміка в'їзного (іноземного) туризму (тис. осіб), 1998-2007 рр.
(за даними Держкомкордону України)[15]

Назва країни	1998	1999	2000	2001	2007
Росія	2 116.8	1 222.4	1 332.8	3 016.3	7 258.2
Молдова	1 292.8	1 051.7	1 199.1	1 136.2	3 998.7
Білорусь	1 238.9	548.4	530.9	441.2	2918.7
Угорщина	440.9	506.4	480.3	837.6	1251.7
Польща	256.1	184.7	182.2	245.3	4430.1
Німеччина	62.5	59.3	62.4	177.9	235.4
Словаччина	149.0	84.5	57.7	36.7	664.6
США	46.0	54.0	52.9	48.9	132.3
Чехія	75.6	59.9	38.9	18.1	50.1
Ізраїль	28.6	36.1	36.9	57.4	58.9
Румунія	38.9	31.9	29.8	29.1	101.0
Болгарія	65.7	19.9	17.5	14.1	16.6
Італія	17.2	15.1	9.6	15.9	77.0
Іспанія	5.7	3.8	4.3	10.4	13.6
Сполучене Королівство	24.1	23.0	22.4	30.2	66.1
Туреччина	27.7	14.3	16.7	15.1	79.8
Франція	20.9	15.6	15.8	20.3	48.1
Решта країн	300.0	301.4	315.7	240.5	282.9
Всього в'їжджало іноземних туристів	6 207.6	4 232.4	4 405.7	5 791.3	23 122.2

Визначальним стимулом для прямих іноземних інвестицій в Україні є пошук нових ринків, який істотно переважає інші можливі чинники. Для більшості інвесторів приватизаційна політика є вкрай важливим чинником, що впливає на прийняття ними інвестиційних рішень.

За даними Державного комітету статистики України інвестиції в основний капітал у готелі і ресторани загальний обсяг змінювався у напрямку зростання (див. табл. 4).

*Інвестиції в основний капітал готелів та ресторанів України
за 2002 та 2007 рр., тис. грн. [15, с.7-12]*

2002	2003	2004	2005	2006	2007
445995	676873	1073926	1508210	1483368	2613671

За даними Державного комітету статистики України за 2004 та 2008 рр., іноземні інвестиції в загальному обсязі склали – 7,8 млрд. дол. США, проте не сприяли значному зростанню української економіки.

Лідерами за обсягами інвестицій у нашу країну традиційно є країни Європейського Союзу (Кіпр, Нідерланди, Німеччина, Швеція, Італія), а також Росія та США. Та коли враховувати, що чимало країн зі списку інвесторів належать до офшорних зон, то більшість залучених коштів можна розцінювати як повернення українських грошей на Батьківщину.

У цей період зафіксовано 725,7 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій у розвиток готелів та інших місць для тимчасового проживання, що становить – 9,29%. Загальні тенденції залучення та використання іноземних інвестицій у розвиток готелів та інших місць тимчасового проживання України за 2004 та 2008 рр. показано табл. 5.

Таблиця 5

*Прямі іноземні інвестиції у розвиток готелів та інших місць для тимчасового проживання
України за 2004 та 2008 рр., тис. дол. США на початок року [15, с.14-15]*

Усього інвестицій	2004	2005	2006	2007	2008
	6794409,8	9046969,3	16890048,6	21607282,0	29489410,2
з них у:					
готелі	55534,1	10562,7	113543,6	176280,5	208385,2
інші місця для тимчасового проживання	20342,2	32204,5	31031,2	55730,1	71931,8

Проведено групування розподілу іноземних громадян, оздоровлених у 2006/2007 р. у санаторно-курортних і оздоровчих закладах України, що дало можливість виділити шість груп.

До першої групи (частка іноземних туристів дуже висока 20,0-30,0%) належить – АР Крим, Одеська область.

До другої групи (частка іноземних туристів висока 10,0-20,0%) належать – Львівська, Миколаївська області.

До третьої групи (частка іноземних туристів середня 5,0-10,0%) належать – Запорізька, Івано-Франківська області.

До четвертої групи (частка іноземних туристів низька 1,0-5,0%) належать – Вінницька, Волинська, Закарпатська, Полтавська, Херсонська.

До п'ятої групи (частка іноземних туристів дуже низька 0,1-1,0%) належать – Донецька, Житомирська, Кіровоградська, Рівненська, Сумська, Харківська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська.

До шостої групи (частка іноземних туристів майже відсутня менше 0,1%) належать – Дніпропетровська, Київська, Луганська, Тернопільська, Чернівецька області.

Висновки.

1. У звіті Всесвітньої ради подорожей і туризму Україна посідає лише 110 місце в світі за рівнем активності розвитку туристичної індустрії.

2. Україна значно поступається у конкурентній боротьбі на міжнародному туристичному ринку. Туристичний та курортний потенціал використовується частково, інфраструктура туристичної індустрії і курортів розвивається переважно стихійно.

3. У структурі експорту – імпорту послуг України за останнє десятиріччя частка подорожей в загальному обсязі складає в середньому: експорт 1,4%, а імпорт 2,9%.

4. Експорт послуг підприємств, що надають послуги з організації подорожі України у 2007 р. становив 71995,01 тис. дол. США. Левова частка (57,18%) у загальному обсязі експорту послуг підприємств, що надають послуги з організації подорожувальників за країнами світу належить Російській Федерації, далі йдуть Німеччина (6,78%), Великобританія (5,89%), Кіпр (3,75%), Туреччина (2,73%), Польща (2,44%), Білорусь (2,31%), Італія (2,09%), Казахстан (1,66%), США (1,41%).

5. До міжнародного туризму належать: в'їзний туризм – подорожі в межах України осіб, які

постійно не проживають на її території, та виїзний туризм – подорожі громадян України та осіб, які постійно проживають на території України, до іншої країни.

6. За даними Державного комітету статистики у 2007 р. в Україні побувало 23122157 іноземних громадян. Тобто це загальна кількість фізичних осіб, які не мають українського громадянства і відвідали нашу країну з різною метою поїздки. Структура цих поїздок така: службова, ділова, дипломатична; туризм; приватна; навчання; працевлаштування; імміграція (постійне місце проживання); культурний, спортивний обмін, релігійна, інша.

7. Основними країнами з яких прибувають туристи є: Російська Федерація – 549950 (38,06%), Білорусь – 328512 (22,73%), Польща – 151079 (10,45%), Німеччина – 60555 (4,19%), США – 50266 (3,48%), Італія – 31210 (2,15%), Великобританія – 29371 (2,03%), Ізраїль – 24595 (1,70%), Туреччина – 23891 (1,65%), Франція – 18168 (1,26%).

7. Групування розподілу іноземних громадян, оздоровлених у 2006/2007 р. у санаторно-курортних і оздоровчих закладах України дало можливість виділити в межах країни шість груп.

Література:

1. *Александрова А.Ю.* Международный туризм. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 461 с.
2. *Бейдик О.О.* Рекреационно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: Видав.-поліграф. центр "Київський університет", 2001. – 395 с.
3. *Биржаков М.Б.* Введение в туризм. – СПб., 2003. с.
4. Державна програма розвитку туризму в Україні на 2002-2010 рр. Затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 р. № 583.
5. *Долматов Г.М.* Международный туристский бизнес: история, реальность и перспективы. – Ростов – на – Дону: Феникс, 2001. – 320 с.
6. Закон України "Про туризм" / Офіційний вісник України. Щотижневий збірник актів законодавства. – К.: 2003. – №50. – С.34-56.
7. *Кифяк В.Ф.* Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги – XXI, 2003. – 300 с.
8. *Любіцева О.О.* Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К.: "Альтерпрес". 2002. -320 с.
9. *Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М.* Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
10. *Николаенко Д.В.* Рекреационная география. Учеб. пособ. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 288 с.
11. *Окладникова Е.А.* Международный туризм. География туристских ресурсов мира. – М.: – СПб., 2002. – 384 с.
12. Офіційний сайт Всесвітньої організації туризму www.world-tourism.org
13. Про основні напрямки розвитку туризму в Україні до 2010 р. – Указ Президента України від 10 серпня 1999 р. № 973/99.
14. Туризм в Україні. Статистичний збірник – К.: Державний комітет статистики України, 2008. – 214 с.
15. *Холловой Дж. К., Тейлор Н.* Туристический бизнес: Пер. с 7 – го изд. – К.: Знання, 2007. – 798 с.
16. *Школа І.М.* та ін. Менеджмент туристичної індустрії: Навч. посіб. /За ред. проф. *І.М. Школи.* – Чернівці, 2003. – 596 с.

Резюме:

Мариняк Я. ПРЕДПОСЫЛКИ И ПЕРСПЕКТИВЫ УЧАСТИЯ УКРАИНЫ В МЕЖДУНАРОДНОМ ТУРИСТИЧЕСКОМ РЫНКЕ.

Раскрыто место Украины в мире за уровнем активности развития индустрии туризма. Определены особенности структуры экспорта и импорта туристических услуг. Проведено группирование распределения иностранных граждан оздоровленных в пределах Украины.

Ключевые слова: международный туризм, индустрия туризма, санаторно-курортное лечение, импорт, экспорт.

Summary:

Maruniak Y. THE PREREGUISITE END PERSPEKTIVE TO PARTICITION OF UKRAINE IS IN INTERNATION OF TOURIZM MARKET.

Certainly place of Ukraine in world for standard of active development for tourism industry. The features of structure export end import for tourism service.

Key words: international tourism, tourist business, import, export, sanatorium-resort complex.

Надійшла 27.11.2009р.